

Darwin, llibre del Gènesi

Contemplat amb perspectiva mítica –que és alhora ètica i estètica– el món era molt més bonic i tenia molt més sentit vist des de la narració bíblica dels orígens, o des d'altres relats equivalents de la creació de l'univers i dels homes. Tot era, en l'inici, una gran confusió, era una boira sense llum, sense matèria concreta, sense aigua ni terra, i el Déu etern va decidir donar forma i existència a les coses, no ser només el Déu de si mateix o del caos sense forma ni nom, sinó convertir-se en el Déu de l'univers. El tercer dia de la creació, quan el món ja quedava una mica ordenat, quan el cel i la terra ja ocupaven el seu lloc, quan ja hi havia mars i continents i sol i lluna, i fins i tot arbres i plantes, Déu va dir: "Que les aigües produïsquen sers vius que s'hi moguen, i animals alats que volen entre la terra i la volta del cel". I així va ser, inclosos els monstres marins, i Déu veié que tot això era bo, i els va manar que es multiplicaren i ompliren les aigües i el cel, cosa que els peixos i les aus van fer puntualment. El sisè dia, el Creador digué: "Que la terra produïska sers vius de tota classe: bestioles i tota espècie d'animals domèstics i feréstecs". I així va ser, i la terra es va omplir d'animals, inclosos, diu la Bíblia, tota mena de cucs i de bestioles, que encara no tenien el nom d'insectes. Llavors degué pensar que no n'hi havia prou, que entre tanta criatura faltava alguna cosa, potser la més important, i per això va dir: "Fem l'home a imatge nostra, semblant a nosaltres (*un "nosaltres" plural, una mica intrigant*), i que sotmeta els peixos del mar, els ocells del cel, el bestiar, i tota la terra amb les bestioles que s'hi arrosseguen". Ací és on, probablement, va cometre un error. Produir l'home a imatge seua, ja era una idea agosarada, que els déus dels altres mites no havien tingut mai. Sotmetre-li tota la terra, els peixos, els ocells i les bestioles, era una imprudència excessiva. Aquesta criatura singular amb intel·ligència i voluntat, capaç de distingir el bé i el mal, i de triar el mal, s'havia de creure, al llarg de molts mil·lennis i fins ara, que era el rei de la creació, que la terra i tot el que conté s'havia fet per a ell: que, si el creador no hagués pensat en l'home, la resta no existiria ni tindria sentit. El relat bíblic, entre els altres relats dels orígens produïts per

Joan Francesc Mira

altres pobles i altres creences, és dels més coherents, dels més ordenats i entenedors, i sobretot dels que més afalaguen l'orgull dels humans. Som el cim i la glòria de l'univers, des dels inicis tot s'ha fet pensant en nosaltres, som els amos del

món, som imatge i semblança del creador. I aquesta fe no es pot tocar, perquè si es toca, si no som això, què seríem?

Sabent que és així i és paraula divina, pensant que Déu havia creat la terra i el cel i les mars, i les aus i els peixos i els altres animals ja perfectes i tal com havien de ser, i que aquesta creació era bona, sabent que al final ens havia creat a nosaltres i ens havia donat l'alè diví, en una classe de Ciències Naturals em van parlar de Darwin. Això era en cinquè curs del batxillerat antic, jo encara no tenia quinze anys, i el professor era un pare escolapi –podia haver sigut jesuïta, si jo haguera anat a un col·legi de rics—, sempre elegant, sempre ben pentinat i amb bona olor de colònia. Estudiàvem el llibre de Salustio Alvarado, que era un volum molt considerable, un llibre complet i magnífic que encara recorde, i sabíem molta més botànica, entomologia i mineralogia del que un adolescent actual pot ni tan sols sospitar. Però el dia que tocava parlar de l'evolució de les espècies, el professor va fer allò que no havia fet mai: va perdre l'elegància. Pujà a la tarima, va cobrir Charles Darwin d'injúries, se'n va riure amb sarcasme, i digué allò tan vulgar i tan bèstia de l'home descendint dels micos i els micos descendint dels arbres. Va imitar els ximpanzés rasant-se les aixelles, va fer uns grunys de simi, i aquell dia, cosa excepcional en una classe que era dura i seriosa, tots ens vam divertir molt. Ara deu fer seixanta anys d'aquella escena escolar i grotesca, i rellegint el relat bíblic bellíssim em torna el dubte si Déu, quan acabà la primera gran setmana, va fer ben fet de descansar el dia setè. Qui sap si el Creador es trobava una mica cansat després de tanta faena, qui sap si va pensar que aquella obra final i culminant era perfecta, i en això es va equivocar. Ja que, pel que fa a l'última espècie creada, li quedava encara molta faena per fer, i no s'ha acabat encara. Almenys això hem de concloure, observant alguns dels exemplars que circulen al nostre voltant.

“El relat bíblic, entre els altres relats dels orígens produïts per altres pobles i altres creences, és dels més coherents, dels més ordenats i entenedors, i sobretot dels que més afalaguen l'orgull dels humans. Som el cim i la glòria de l'univers, des dels inicis tot s'ha fet pensant en nosaltres, som els amos del món, som imatge i semblança del creador. I aquesta fe no es pot tocar, perquè si es toca, si no som això, què seríem?”